

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за
магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка управління та планування бізнесу»

на тему: «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку на
прикладі інноваційної продукції»

Виконавець:
студентка ЦЗФН
Комарницька В.І.

Науковий керівник
К.е.н., проф.
Карпов В.А.

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Вичерпання чинників екстенсивного економічного розвитку обумовлює постійне посилення уваги до пошуку нових факторів прискорення економічної динаміки, адекватних сучасному стану розвитку світової економіки. Відтак запровадження в Україні інвестиційно-інноваційної моделі економічного зростання з політичної мети перетворюється на об'єктивну необхідність, альтернативою якій є занепад національної економіки, втрата економічного, а, можливо, й національного суверенітету.

Отже, завдання є переконування громадськості та фахівців у необхідності радикальної активізації інноваційної діяльності в Україні, яке має надати суспільно-економічному розвитку інноваційного характеру. Між тим, слід констатувати, що попередні роки економічних реформ не створили необхідних умов для примноження та зміцнення інтелектуального потенціалу українського суспільства, інноваційного розвитку економіки, освоєння нових високих технологій, подолання структурних деформацій, успадкованих від адміністративно-командної системи. Економічна динаміка досі не лише не набула сучасної постіндустріальної спрямованості, а навіть не створила достатньо міцного підґрунтя для запровадження основ інноваційного розвитку. Зволікання в цьому напрямі ставить під загрозу здобутки економічного зростання 1999-2002 рр.

Про значення освіти в сучасному розвитку українського суспільства свідчать чисельні наукові дослідження. Серед вітчизняних науковців всебічно досліджують зростання ролі освіти в суспільному розвитку та шляхи її модернізації такі вчені, як О.Амоша, Г.Андрощук, М.Бовтенко, Д.Богиня, М.Бутко, О.Гарашук, Б.Данилишин, М.Дрібноход, В.Євтушевський, Г.Єльнікова, І.Жилаєв, Т.Заяць, М.Згуровський, С.Зубков, С.Кириленко, А. Коваленко, В.Коровій, В.Кремень, В.Кривоус, С.Мочерний, В.Олійник,

В.Сиченко, О.Старицька, М.Романюк, Л.Перевозчикова, О.Потапова, В.Шапошник та багато інших.

Незважаючи на велику кількість досліджень щодо зазначеної проблеми, практика господарювання підприємств засвідчує необхідність перманентного вдосконалення методів та інструментів інноваційного управління підприємствами, розробки та впровадження кон'юнктурного аналізу конкурентних переваг інноваційних продуктів. Важливість окресленої наукової проблеми, необхідність подальшого вдосконалення та розвитку забезпечення аналізу кон'юнктури конкурентних переваг інноваційних продуктів зумовили вибір теми дипломної роботи, її мету, завдання та структуру.

Мета та завдання дослідження. Метою роботи є обґрунтування практичних рекомендацій щодо проведення кон'юнктурного аналізу конкурентних ринків та інноваційних продуктів українських виробників.

Для досягнення поставленої мети було сформульовано та вирішено наступні завдання:

- систематизувати підходи до визначення механізму координації кон'юнктурного супроводу конкурентної та інноваційної продукції відчизняних підприємств;
- провести аналіз конкурентоспособности України на глобальному ринку;
- проаналізувати експортні можливості України;
- побудувати динамічні моделі кон'юнктурного супроводу координації наукових організацій з виробничими підприємствами;
- провести оцінку циклічності появи інноваційної конкурентної продукції;
- обґрунтувати проект створення центру просування наукових розробок і промислової продукції на зовнішні та внутрішні ринки на базі інноваційних університетів.

Об'єктом дослідження є процеси аналізу кон'юнктури просування наукових розробок і промислової продукції на зовнішні та внутрішні ринки на базі інноваційних університетів в координації з науковими організаціями України.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних і науково-методичних положень просування наукових розробок і промислової продукції на зовнішні та внутрішні ринки на базі інноваційних університетів.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дипломної роботи становлять методологічні та загальнонаукові принципи проведення комплексних економічних досліджень, фундаментальні положення сучасної економічної теорії, концептуальні засади теорії і практики кон'юнктурного аналізу ринків, наукові дослідження, положення і розробки провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців щодо проведення реструктуризації підприємств. У роботі використано наступні методи: методи наукового узагальнення, аналізу та синтезу, графічний – для наочної ілюстрації результатів дипломної роботи; метод моделювання – при вдосконаленні системи аналізу циклічності появи інноваційних продуктів; метод Фур'є – для визначення тимчасових факторів формування конкурентоспроможності підприємств.

Інформаційна база дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України щодо державного регулювання реструктуризації, санації та банкрутства, статистична інформація Державної служби статистики України та Головного управління статистики в Одеській області, дані фінансової звітності промислових підприємств України, галузева інформація, інформаційно-аналітичні бюлетені, фахові видання, інформація мережі Інтернет, результати власних досліджень здобувача.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (66 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 110 сторінок. Основний зміст викладено на 99 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 41 малюнок.

Публікації. У статті «Оцінка динаміки конкурентоспроможності виноробних підприємств України» представлена модель аналізу циклічності конкурентоспроможності виноробних підприємств як складова імплементації процесу їх антикризової реструктуризації.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи координації кон'юнктурного супроводу інноваційної продукції» розглянуто сутність конкуренції та конкурентоспроможності наукової продукції, визначено методи оцінки конкурентоспроможності інноваційної продукції конкурентоспроможних підприємств України, сформульовано особливості координації кон'юнктурного супроводу інноваційної продукції..

У другому розділі «Аналіз кон'юнктурного супроводу інноваційної продукції українських розробників і виробників» зроблена оцінка тенденцій розвитку високотехнологічного сектору України.

У третьому розділі «Розробка рекомендацій щодо вдосконалення аналізу та прогнозуванню кон'юнктури інноваційної продукції та просуванню конкурентоспроможної продукції на ринок» наведені рекомендації обґрунтування проекту створення центрів просування наукових розробок і промислової продукції на зовнішні та внутрішні ринки на базі інноваційних університетів. Також пропонується що одним з перших кроків створення Центру ЦСІР сформувати при Кафедрі економіки, права та управління бізнесом студентської лабораторії кон'юнктурних досліджень секторів економіки і ринків України.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити такі висновки.

1. У сучасних умовах наука та науково-технічна сфера відіграють визначальну роль у ефективному розвитку економік передових країн

світу та якісному покращенні життя населення. Стрімко зростає наукоємність ВВП, збільшується кількість зайнятих у науково-технічній сфері, нарощуються кошти на її фінансове та ресурсне забезпечення. Світовий ринок наукоємної продукції зростає в 2-2,5 рази швидше порівняно з темпами росту світової економіки.

2. В Україні за роки незалежності наука втратила функції впливу на соціально-економічний розвиток держави, до критичного рівня знизився показник вітчизняного науково-технічного потенціалу, що стало загрозою національній безпеці України. За період з 1991 по 2015 рр. кількість наукових організацій інноваційного типу знизилася на 36%, кількість працюючих вчених зменшилася в 5 разів. Якщо на початку 2000-х років спостерігалось зростання впровадження інноваційної продукції, як за рахунок напрацьованих вітчизняних наукових розробок, так і за рахунок імпортованих технологій, то в подальшому цей показник скотився на "дно" від 2500 до 3500 найменувань в рік.
3. Такий стан вітчизняної науково-технічної сфери значною мірою зумовлено відсутністю ефективної системи державного управління наукою, яка відстоювала б дотримання вимог законодавства та сучасні потреби розвитку вітчизняної науки, забезпечувала її взаємодію з виробництвом, здійснювала необхідну координацію наукових досліджень і розробок.
4. У другому розділі роботи проведений аналіз кон'юнктури НДДКР і наукомісткої продукції. В рамках основних пріоритетів розвитку інноваційної діяльності виконано аналіз стану та активності суб'єктів реалізації пріоритетних напрямків НДДКР. Визначено 7 стратегічних пріоритетних напрямків розвитку інноваційної діяльності в Україні до 2011-2021 роки:

- 1) освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії;
 - 2) освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки;
 - 3) освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій;
 - 4) технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу;
 - 5) впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики;
 - 6) широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища;
 - 7) розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.
5. Наведено класифікацію промислової діяльності за технологічними секторами. В рамках цих секторів проведено аналіз кон'юнктури випуску інноваційної продукції. Україні на тлі зниження загальних обсягів її реалізації спостерігається зростання частки високотехнологічної продукції.
6. У третьому розділі роботи розглянуті пропозиції щодо вдосконалення аналізу і прогнозування кон'юнктури просування на ринок конкурентної продукції вітчизняних виробників. Зокрема запропонована методика оцінки циклічності виробництва і реалізації продукції. Оцінка циклічності модернізації має показати:
- а) наявність циклічності процесів модернізації на підприємстві;
 - б) співпадіння (або не співпадіння) циклічності процесів модернізації на підприємствах з національним циклом;
 - в) відмінності у циклах по кластерах підприємств.

7. Крім того оцінка циклічності дозволяє визначити «крапки перегібу» динаміки модернізації, та виходячи з цього, приймати управлінські рішення.
8. Методика оцінки циклічності пройшла апробацію на прикладі виноробних підприємств України. За результатами дослідження вдалося встановити:
- стан виноробної галузі можна охарактеризувати як кризовий. У 2014 році виноробна галузь зіштовхнулася із справжнім анти рекордом, у діяльності підприємств також спостерігаються кризові явища, які проявляються у збитках та скороченні виробництва, проте у українських виноробів є значний потенціал, багатий досвід та інші можливості для забезпечення успішного розвитку конкурентоспроможності галузі;
 - розрахунки показали, що циклічність діяльності вінодельчеських підприємств України значно довше, ніж довжина національного ділового циклу [8], що вказує на більший запас стійкості виноробних підприємств;
 - підвищення ефективності виноградарства пов'язано, насамперед, із диверсифікацією та розширенням ринків збуту, підвищення ємності внутрішнього ринку, використання можливостей концентрації виробництва, відновлення позитивної практики державної підтримки галузі;
 - забезпечення сталого розвитку можливе як за рахунок впровадження лояльних державних програм підтримки на рівні галузі в цілому, так і на основі реалізації заходів антикризового управління на окремих виноробних підприємствах;
 - напрямком подальших досліджень може бути аналіз факторів, що впливають на ефективність діяльності виноробних підприємств з урахуванням галузевих особливостей та визначення напряму та ступеню їх впливу на розвиток галузі в цілому, та самих підприємств.

9. Також у роботі запропоновані рекомендації щодо створення Центра Сприяння Інноваційного розвитку (ЦСІР) на базі інноваційних університетів, який повинен організовувати і проводити наступну роботу:

- формування інформаційної бази щодо перспективних інноваційних проектів;
- створення системи пошуку замовників та потенційних інвесторів;
- здійснення презентації інноваційних проектів;
- розробку та впровадження схем фінансування конкретних інноваційних проектів;
- здійснення функцій проектного менеджменту під час реалізації інноваційних проектів.

10. Також пропонується що одним з перших кроків створення Центру ЦСІР сформувати при Кафедрі економіки, права та управління бізнесом студентської лабораторії кон'юнктурних досліджень секторів економіки і ринків України.

АНОТАЦІЯ

Комарницької Вікторії Ігорівни, «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку інноваційної продукції в Україні»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Дипломна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процеси просування наукових розробок і промислової продукції на зовнішні та внутрішні ринки на базі інноваційних університетів в координації з науковими організаціями України.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних і науково-методичних положень просування наукових розробок і промислової продукції на зовнішні та внутрішні ринки на базі інноваційних університетів.

У першому розділу роботи розглядається теоретичні основи координації кон'юнктурного супроводу інноваційної продукції. У другому розділі зроблена оцінка тенденцій розвитку високотехнологічного сектору України. У третьому розділі наведені рекомендації обґрунтування проекту створення центрів просування наукових розробок і промислової продукції на зовнішні та внутрішні ринки на базі інноваційних університетів.

Ключеві слова: наукові розробки, НДДКР, кон'юнктурний супровід інноваційної продукції, маркетинг НДР, координація діяльності наукових установ, інноваційні університети.

Дипломна робота містить: 110 сторінок, 5 таблиць, 41 ілюстрація, список літератури з 66 найменувань.

ANNOTATION

By Komarnytska Viktoriia, «Research and forecasting of the state of the market of innovative products», Thesis for Master degree in specialty “Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges” under the program “Economics, Planning and Business Management”
Odessa National Economics University
Odessa, 2018

Thesis consists of three sections. The object of the research is the processes of promoting research and development of industrial products on the external and internal markets on the basis of innovative universities in coordination with the scientific organizations of Ukraine.

Subject of research - a set of theoretical and scientific and methodological provisions for the promotion of scientific developments and industrial products on the external and internal markets on the basis of innovative universities.

In the first section of the work the theoretical bases of coordination of conjunctural support of innovative products are considered. In the second section, an assessment of the trends of the high-tech sector in Ukraine. In the third section, the recommendations are formulated to justify the project to establish centers for the promotion of scientific developments and industrial products on the external and internal markets on the basis of innovative universities.

Key words: scientific developments, research and development, conjuncture of innovative products, marketing of research, coordination of research institutions, innovation universities.

Thesis contains: 110 pages, 5 tables, 41 illustrations, a list of literature with 66 titles.